

TARİH

6. Sınıf

GİRİŞ

Tarih dersi plan ve programı bütün olarak Kosova, Avrupa ve dünyanın tarihine ait bilgileri kapsamaktadır. Tarih dersi plan ve programında Kosova'da yaşayan dilleri toplulukların tarihine ve geleneklerine özel dikkat gösterilmiştir. Öğrencilerin yerel, bölgesel, ulusal kimliği ve ayrıca günümüzün giderek birbirine bağlanan dünyasındaki genel kimlik kavramı da Tarih dersi plan ve programı ile verilmiştir. Tarih dersi plan ve programı geçmişle yapıcı bir şekilde hesaplamaya olan ihtiyacı uyandırmalıdır.

Farklılıkların hoş görülmemesi ve karıllıklı saygıyı aklamalıdır. Ö renme hedeflerinin bir parçası olarak demokratik toplumlarda ulusal kimliğin ve tarihi geleneklerin yerleştirilmesi, insanlar arasında barışçıllanmayı geli tirme ve yapıcı bir şekilde beraber yaşayabilme dü üncesiyle bilgi, tutum ve becerilerin geliştirilmesiyle bağlantılı olmalıdır.

Yayıne itim plan ve programı için ilkö retim 6. sınıfında Tarih dersinin öğrencilere insan toplumunun meydana gelmesinden Erken Ortaçağın sonlarına kadar (XI. yy.) toplumun genel gelişme nedenlerini tanı tma amacı vardır.

Tarih dersi aracılığıyla öğrencilere her türlü gelişimi için yani ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel, insanlık ve baka ilişkilerini geli tirmeleri için olanaklar yaratılmaktadır.

Yetkinlere ait Tarih dersinin öğrencilerde ele tirdü ünmeyi geli tirme hedefi vardır.

UZAK HEDEFLER:

Ö renci:

- Belirli tarih dönemi temel toplumsal süreç ve gelişmeleri ayrırt edebilir,

- Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları kullanarak insanlar, nesnelere, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirler, değişim ve süreklilik algılar,
- Temel tarih kaynaklarını tanıyabilir ve belirleyebilir.

GENEL VE ÖZEL HEDEFLER:

Öğrenci:

Bilgi açısı ndan

- Tarihöncesi, İlkçağ ve Erken Ortaçağ'a ait temel terminoloji bilgisini benimsemiştir ve tanıyabilir.

Anlama açısı ndan

- İkel toplum, kölelik ve Erken feodalite düzenlerinin özelliklerini anlayabilir

Uygulama açısı ndan

- Çeşitli toplumsal durumlarda edindiği yetenek ve tarih bilgileri uygulayabilir ve benzer (geçmiş) olaylarla kıyaslama yapabilir,
- Bu tarih sürecinde insan toplumunun elde ettiği gelişmeleri ayrıntı edebilir ve kıyaslama yapabilir
- Söz konusu tarihi dönem sürecinde insanlığın elde ettiği medeni değerleri önemser,
- Kültürel, dinî, kavmî (etnik), cinsî farklılıklara nazaran hoşgörü ve saygıyla yaklaşır,
- Farklı tarihî dönemlerden miras kalan kültürel değerleri korur (kitaplık, müze, arşiv ve benzer kurumlar).

DERS ÇER KLER (HAFTALIK 2, YILLIK TOPLAM 36 DERS SAAT)

Kategoriler	Alt kategoriler	Program içerikleri	Kazanı mlar	Dersler arası ili ki
Giri	Tarih bilimine ve dersine giri (2)	Tarihin konusu ve önemi Tarihte takvim ve tarihin bölümlere ayrı lması	- Tarih dersinin giri ünitesinde geçen kavramları n söyleme/yazma - Tarihöncesi ve Tarih devrindeki ça ları sı nı flandı rabilme - Tarih ö renmenin gereklili ini açıklama.	Arkeoloji, sanat, matematik, co rafya vb.
Tarihöncesi devri	İkel toplum (2)	İlk insan toplulukları n ya ayı 1 ve geçinimleri; Tarihöncesi ça lar; Ta ça 1 ve madden ça 1. İlk insan toplulukları ve onları n inanı ve sanatları	- İlk insan toplulukları n meydana gelini ve geli mesini söyleme/yazma - nsan toplukluları n ilk geli me dönemlerin özelliklerini ayı rt edebilme	Arkeoloji, sanat, biyoloji, co rafya vb.
İlça	Eski Do u (1)	Eski Do u devletlerin meydana gelmesi, geli mesi ve özellikleri; Eski Do u uygarlı ı : yazı , dini inanı lar, mimari, edebiyat ve bilim.	- Eski Do u devletlerin meydana gelmesi, geli mesi ve özelliklerini açıklama - Eski Do u devletleri harita üzerinde gösterme - Eski Do u devletlerin kültür ve uygarlı ı nı n özelliklerini i aret etme.	Arkeoloji, mitoloji, co rafya, sanat, matematik, edebiyat vb.

	Eski Yunanistan (4)	Yunanistan tarihinin en eski devri; Atina ve Isparta; Yunan-Pers ve Peloponez savaşları; Yunan kültür ve uygarlığı. Helen devri ve onun kültürü	<ul style="list-style-type: none"> - En Eski Yunanistan tarihini hatırlama - Atina ve Isparta devletleri arasındaki farkları ayırt edebilme - Atina ve Isparta devletlerinin devlet yönetim yapılarını açıklayabilme - Yunan şehir devletleri ve Yunan-Pers ve Peloponez savaşları harita üzerinde gösterme - Yunan kültür ve uygarlığının genel özelliklerini söyleme/yazma. 	Felsefe, sanat, edebiyat, mimari, matematik, coğrafya vb.
	Eski Roma (4)	Roma devletinin kuruluşu ve genişlemesi; I. ve II. Triumvirlik; Roma imparatorluğu; Roma imparatorluğunun yıkılması. Hıristiyanlık. Romalıların inanışları ve kültürü	<ul style="list-style-type: none"> - Eski Roma devletinin gelişimini harita üzerinde gösterme - Eski Roma devletinin devlet yönetiminin belirgin özelliklerini tanıma - Eski Roma devletinin kültür ve uygarlığının temel özelliklerini söyleme/yazma 	Sanat, coğrafya, felsefe, edebiyat, hukuk vb.
	İriler (2)	İriler boyları ve devletleri; Roma imparatorluğu'na karşı direnişleri; İrilerin inanışları ve kültürü	<ul style="list-style-type: none"> - İrilerin etnik yapı özelliklerini hatırlama - İriler boyları ve devletlerin kuruluşu yerleri harita üzerinde gösterme 	Coğrafya, arkeoloji, sanat vb.

			- İslamın dini inanı ve kültür özelliklerini açıklama	
	Türklerin İlk Yurdu ve devletleri (3)	Türklerin ilk yurdu ve onların göçleri; Avrupa’da ve Orta Asya’da Türk devletleri (Hun devleti, Göktürkler ve Uygurlar). İlk Türk devletlerinde kültür ve uygarlık	- Türklerin ilk yurdu, göçleri ve ilk devletlerini harita üzerinde gösterme - Türklerin ilk yurdu ve göçlerin nedenlerini açıklama - Türk devletlerinin gelişme özelliklerinin ana hatlarını gösterme	Coğrafya, arkeoloji, sanat, edebiyat vb.
Erken Ortaçağ	Erken Ortaçağ’da Avrupa (2)	Büyük kavimler göçü ve Frank devleti; Feodalitenin temel özellikleri	- Kavimler göçünün nedenlerini kavrayabilme - Frank ve diğer barbar devletlerin kurulan Erken Ortaçağ devletleri bilgisi - Feodalitenin temel özelliklerini açıklama	Coğrafya, sanat, edebiyat vb.
	Bizans ve Araplar (4)	XI. yüzyıla kadar Bizans. Erken ortaçağ’da Arnavutlar. Araplar, İslamiyet’in doğuşu ve yayılışı; İslam kültürü ve uygarlığı.	- Bizans imparatorluğunun kuruluşu ve yükselme dönemini kavrayabilme - Arap devletinin gelişme dönemlerini hatırlama - İslamiyet’in doğuşu ve yayılışıyla ilgili temel olgular	Coğrafya, sanat, mimari, edebiyat vb.

			bilgisi - Arap- slam kültür özelliklerini kavrayabilme	
	Orta Asya'da ve Yakındo u'da Türk Devletleri (4)	Erken Ortaça 'da Türk boyları ve devletleri; Türklerin slamiyet'i kabul etmeleri ve ilk Müslüman Türk devletleri; Selçuk mparatorlu u; Anadolu'da Selçuk kültür ve uygarlı ı	- Orta Asya'da ve Yakı n Do u'da kurulan Türk devletlerinin genel geli me özelliklerini tanı yabilme - Türk devletlerini harita üzerinde gösterme - Türklerin slamiyet'i kabulünü aç ı klama - Türk devletlerindeki kültür ve uygarlı ı n temel özelliklerini söyleme/yazma	Co rafya, sanat, mimari, edebiyat vb.
	Erken Ortaça 'da Güney slavlar (3)	slavları n anayurdu ve Balkan yarı madası 'na göçleri; slavları n Balkan yarı madası na göç etmeleri; Erken Ortaça 'da Güney slav devletleri (Karantanya, Ra ka, Dukla); Erken Ortaça 'da Güney slavları n kültürü	- Güney slavları n anayurtları nı ve göç nedenlerini aç ı klama - Erken Ortaça 'da Balkan devletlerini harita üzerinde gösterme - Erken Ortaça 'da Balkan halkları nı n kültür özelliklerini söyleme/yazma	Co rafya, arkeoloji, sanat, edebiyat, mimari vb.

Not: Ö retmen ve ö rencilerin seçimine 6 ders saati bırakılmı tır. Bu ders saatlerinde ö retmen yöre tarih içeriklerini aç ı klayabilir yada ö rencileri de erlendirir, kütüphane, tarih anı tları nı ziyaret edebilir.

TARİH

7. Sınıf

GİRİŞ

Yaygın eğitim öğretim plan ve programı ilköğretimin 7. sınıfında Tarih dersinin öğrencilere XI. yüzyıldan XIX. yüzyıla ulaşana kadar (1814) toplumun genel gelişme nedenlerini tanıtmaya amacı vardır.

Tarih dersi aracılığıyla öğrencilere her türlü gelişimi için yani ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel, insanlık ve baskın ilişkilerini geliştirmeleri için olanaklar yaratılmaktadır.

Yaygın eğitimde Tarih dersinin öğrencilerde eleştirel düşünmeyi geliştirme hedefi vardır.

UZAK HEDEFLER

Öğrenci:

- Belirli tarih dönemi temel toplumsal süreç ve gelişmeleri ayırt edebilir,
- Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları kullanarak insanlar, nesnelere, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirler, değişim ve sürekliliği algılar,
- Temel tarih kaynaklarını tanımlar ve belirleyebilir.

GENEL VE ÖZEL HEDEFLER

Öğrenci:

Bilgi açısından

- Ortaçağ ve kapitalizme ait temel terminoloji bilgisini benimsemiş ve tanımlayabilir.

Anlama açısı ndan

- Geli mi derebey (feodalite) ve kapitalizm düzenlerinin özellikleri anlayabilir

Uygulama açısı ndan

- Çe itli toplumsal durumlarda edindi i yetenek ve tarih bilgileri uygulayabilir ve benzer (geçmi) olaylarla kı yaslama yapabilir,
- Bu tarih sürecinde insan toplumunun elde etti i geli meleri ayı rt edebilir ve kı yaslama yapabilir

Tutum ve De erler açısı ndan

- Sözkonusu tarihi dönem sürecinde insano lunun elde etti i medeni de erleri önemser,
- Kültürel, dinî, kavmî (etnik), cinsî farklı lı klkara nazaran ho görü ve saygı yla yakla ır,
- Farklı tarihî dönemlerden miras kalan kültürel de erleri korur (kitaplık, müze, ar iv ve benzer kurumlar).

Kategoriler	Alt kategoriler	Program içerikleri	Kazanımlar	Dersler arası ili ki
Ortaça	I. Ortaça Toplumunu (3)	Ortaça ehirlerin belirmesi ve geli imi. Haçlı seferleri. Avrupa'da Ortaça kültür ve medeniyeti	Geli mi Ortaça 'da Toplum ünitesinde geçen kavramları söyleme/yazma - Ortaça ehirlerin meydana gelmesini ve geli imini açıklama - ehir ve köy yerle im yerlerinde ya amı n organize edili ini ayı rt etme - Haçlı Seferlerin nedenleri ve sonuçları nı de erlendirme - Avrupa kültür ve medeniyetin özelliklerin ana hatları nı gösterme	Co rafia, yurtta lık e itimi, sanat, edebiyat vb.
	II. XI.-XV. Yüzyı llarda Avrupa (3)	XI.-XV. Yüzyı llarda Fransa. XI.-XV. Yüzyı llarda ngiltere XI.-XV. Yüzyı llarda Almanya ve talya	- Ortaça 'da Batı Avrupa Devletlerini harita üzerinde gösterme - Batı Avrupa Devletlerin geli im özelliklerini açıklama - Ekonomi, bilim, kültür ve di er alanlarda ad yapmı ki ileri tanı r	Co rafia, yurtta lık e itimi, edebiyat vb.
	III. Osmanlı Devleti'nin Kurulu Devri (3)	Osmanlı Devletinin kurulu u Osmanlı Devletinin balkan yarı madası nı fethetmesi	- Osmanlı Devleti'nin kurulu u ünitesinde geçen kavramları söyleme/yazma - Osmanlı Devleti'nin fetihlerini harita üzerinde gösterme - Fatih Sultan II. Mehmet döneminin genel	Co rafia, edebiyat, sanat, mimarlık, edebiyat vb.

		XIV. ve XV. Yüzyı lda Türk kültürü ve medeniyeti	özelliklerini aç ı klama - Türk kültür ve medeniyeti özelliklerini aç ı klama Mo ol ve Çin Devleti geli iminin ana hatları nı gösterme	
	IV.XI.-XV. Yüzyı llarda Arnavutlar (2)	Arbı r Devleti; XII.-XIV. Yüzyı lda Arnavut Prenslikleri. Osmanlı Devleti'nin Arnavutluk'ta fetihleri; skender Bey döneminde Osmanlı -Arnavut ili kileri	- Arbı r devletin geli imi, Arnavut Prenslikleri ve Ra ka i gallerini söyleme/yazma - Osmanlı fetihlerin Balkan'da yaptı ı de i meleri aç ı klama - skender Bey devrinde Osmanlı -Arnavut ili kilerine ait olguları de erlendirme yapma	Co rafya, edebiyat, sanat, yurtta lık e itimi vb.
	V. XI.-XV. Yüzyı llarda Bizans ve Güney slavlar (2)	XI.-XV. Yüzyı llarda Bizans. XI.-XV. Yüzyı llarda Sı rbistan, Bosna ve Dubrovnik.	- XI-XV. yüzyı llarda Bizans mparatorlu u'nun geli me özelliklerini belirtip ayı rt etme - XI-XV. yüzyı llarda Sı rp, Bosna devleti ve Dubrovnik Cumhuriyeti konuları na ait olan tarihi olguları söyleme/yazma	Co rafya, yurtta lık e itimi, sanat, edebiyat, mimarlık vb.
Yeniça	VI. Hümanizm ve Rönesans (1)	Hümanizm ve Rönesans; Avrupa ülkelerinde Rönesans hareketleri	- Hümanizm ve Rönesans ın belirme nedenlerinin alt ı nı çizme - Hümanizm ve Rönesans ın en ünlü temsilcilerini söyleme/yazma	Edebiyat, sanat, yurtta lık e itimi vb

	VII. Büyük Co rafi Ke ifleri (1)	Büyük co rafi ke ifleri; Co rafi ke iflerin sonuçları .	- Büyük co rafi ke iflerin nedenleri, sonuçları ve önemini açıklama - Büyük co rafi ke ifleri harita üzerinde gösterme - Co rafi bulularının toplumun daha da gelişmesi için etkilerini açıklama	Co rafiya, teknik, fizik, matematik vb
	VIII. Reform Hareketleri (1)	Reform hareketleri; Katolik kilisesinin reform hareketlerine karşı tepkisi.	- Reform hareketlerinin belirme nedenlerini söyleme/yazma - Reform hareketlerinin ve Katolik tepkisinin temel özelliklerini yorumlama - Reform hareketlerinin sonuçlarını değerlendirme	Co rafiya, edebiyat, sanat, yurttaşlık eğitimi vb.
	IX. Avrupa'da Mutlak Monarşi Devletleri (2)	XVI-XVIII. Yüzyıllarda Fransa. XVI-XVIII.Yüzyıllarda İngiltere; İngiltere'de " anlı devrim".	- Mutlak Monarşilerin genel özelliklerini ayırt etme - Fransa ve İngiltere'de mutlakı yetki döneminde belli başlı siyasi gelişmeleri açıkla - İngiltere'de 1688 " anlı devrim"in parlamenter sistemin gelişimi için önemini gösterme	Co rafiya, yurttaşlık eğitimi vb.
	X. XV. Yüzyılın sonundan	XV. yüzyılın sonunda ve XVI. Yüzyılda Osmanlı Devleti.	- Osmanlı İmparatorluğu'nun belli başlı siyasi olayları özetleyip söyleme/yazma - XV ve XVI. yüzyılda Osmanlı	Co rafiya, yurttaşlık eğitimi,

	XVIII. Yüzyıla kadar Osmanlı İmparatorluğu (4)	Osmanlı Devleti'nin devlet ve toplumsal yönetimi. XVII. ve XVIII. Yüzyılda Osmanlı Devleti'nin duraklama nedenleri. Islahat hareketleri.	İmparatorluğun yükselişini getiren özelliklerini ayırt etme - Osmanlı İmparatorluğun genişlemesini harita üzerinde gösterme Osmanlı İmparatorluğun devlet ve toplumsal yönetimin genel özelliklerini ana hatlarıyla gösterme -Osmanlı İmparatorluğun duraklama nedenlerini ve belli başlı siyasi gelişmeleri açıklamak - Osmanlı İmparatorluğunun ıslahat hareketlerinin mahiyetini anlamak	edebiyat, sanat, mimarlık vb.
	XI. Aydınlanma Çağı (1)	Felsefe, bilim ve edebiyatta gelişmeler; Aydınlanma çağına önemli temsilcileri.	- Aydınlanma Çağı ile ilgili belli başlı kültür, bilim, sanat ve siyasi gelişmeleri açıklayabilmek - Aydınlanma Çağı temsilcilerinin topluma ait görüşlerini analiz etmek	Edebiyat, sanat, felsefe, bilim, yurttaşlık eğitimi, mimarlık vb.
	XII.XVI.-XVIII. Yüzyıllarda Arnavutlar ve Balkanlar (3)	XVI.-XVIII. Yüzyılda Arnavutlar; kodra ve Yanya Paşalığı. XVI.-XVIII. Yüzyılda Balkanlar, Habsburg devleti ve Venedik.	- XVI-XVIII. yüzyıllarda Arnavutlar tarihi ile ilgili olguları açıklamak - kodra ve Yanya Paşalıkları ile ilgili gelişmeleri tanımlamak XVI-XVIII. yüzyıllarda Balkan'da siyasi olayları ve gelişmeleri özetlemek	Coğrafya, yurttaşlık eğitimi vb.

	XIII. Burjuvazi devrimleri (4)	Kuzey Amerika devrimi ve Ba ı msızlık sava ı . Büyük Fransız devrimi: Yakobin diktatörlü ü; Napoleon'un mparatorlu u ve onun çökü ü	- Burjuvazi Devrimleri ünitesinde geçen kavramları söyleme/yazma - ABD'nin ba ı msızlık için sava ları n önemini gösterme - Fransa Burjuvazi devrimi'ni özetleyip açıklama Napoleon Bonaparta mparatorlu u ile ilgili olguları de erlendirme - Napoleon mparatorlu un'un dü mesi nedenlerini, sonuçlarını ve olumlu taraflarını ayı rt etme	Co rafya, yurtta lık e itimi, vb.
--	---	---	--	---

Not: Ö retmen ve ö rencilerin seçimine 6 ders saati bırakılmıştır. Bu ders saatlerinde ö retmen yöre tarih içeriklerini açıklayabilir yada öğrencileri de erlendirir, kütüphane, tarih anıtlarını ziyaret edebilir.

dayandı rı lmalı dı r. Böylece ö retmenin ö rencilerin ilgi ve ihtiyaçları nı göz önünde bulundurarak ö retim yapması sa lanmı olur. Ö retmen ö renci soruları na yer ve önem verdikçe onları n daha dı kkatlı olmaları nı ve konuyla daha çok ilgilenmeletini de te vik etmi olacaktı r.

3. GÖSTERME METODU

Ö retmen üniteleri açı klarken tarihi haritaları , emaları , fotoğrafları , müze ve tarihi anı tları ziyaret etmek sı rası nda gösterme metodunu uygular. Bunun yanı nda Tarihsel mekanlara, Askeri bölgelere, kalelere, eski e itim-ö retim kurumları , saraylara geziler düzenlenebilir.

4. MET N OKUMA METODU

Tarih dersinde üniteler, konular açı klanı rken ö retimde tarihsel kaynak, edebi ve bilimsel metinlerden de faydalanabilinir. Örne in eski hükümdarlar arası ndaki mektupları içeren metinler, eski yöneticilerin anı ları , anlatı ma metinleri okuma parçaları nı n konuları nı olu turabilir. Böyle metinlerle ö retmen konuyu açı klarken kanı tlardan örnekler verebilir. Ö retimde ö retmen metin metodunu kullanmakla ö rencilerin geçmi hakkı nda bilgilerini geni letirler ve çe itli tarihi kaynak, eser, ansiklopedi sözlük seçmesi için beceri ve yetene in geli mesine yardı m edilir.

5. GRUPLA ÇALI MA METODU

Grup; birbiriyle ili kileri ve araları nda ortak de erleri olan, birbirlerine ba lı iki veya daha fazla ki iden olu an toplumsal bir birimdir. Grupla çalı ma, ferdin sosyal geli imini ve de i imini sa layan bir metottur. Bu metotla ferdin sorumluluk duygusu, ba kana veya gruba katkı da bulunmak zevki de artı rı lmı olur. Bu metod ö rencilerden olu turulan gruplara birer konu verilmesi ve konunun ö rencilerce ara tı rı larak, sı nı fta grup halinde anlatı lması ekinde olmaktadır.

Grupları n te kili : 3 – 7 ki iden meydana gelen gruplar en iyi çalı ma grupları dı r. En ideali 5 ki ilik çalı ma gurpları dı r. Her grupta bir ba kan, bir sözcü ve bir de sekreter bulunmalı dı r.

Çalı maya ba layan grup içindeki her fert, ö retmenin rehberli i ile çalı manı n inceliklerini, her birinin ne yapaca ını , sorumlulu unu iyice ö renmelidir.

6. TARTI MA METODU

Tartı ma, herhangi bir grubun, bir ba kanı n yönetimi altı nda, belirli bir düzen içinde hapsini ilgilendiren sorunlar üzerinde ve belli bir amaca dönük kar ılı klı görü melerdir.

Ö renci sayı sı az sı nıflar için en uygun bir tekniktir. Tartı ma metodunda hem ö retmenle ö renci arası nda hem de ö renciler arası nda dinamik bir etkile im, alı – veri vardır.

Tartı ma metodu, ö rencilerin ilgisini uyandı rır, anlayı ları nı de erlendirme, gerçekleri kavrama, ele tirci dü ünme kabiliyetlerini geli tirir.

DERSLER ARASI VE PROGRAMLAR ARASI İ L İ K

Tarih ö retimi amaçları na ula ması için ona yakı n olan derslerle ve programlarla ili ki kurması gerekir. Tarih dersi en çok ana dili, co rafya, yurttanlık e itimi, güzel sanatlar, Felsefe, sosyoloji dersleri ve okullarda uygulanacak olan nice ki: çatı ma çözüm oyunları , insan hakları e itimi, milli azı nlıklar, kadı nlar hakları gibi programları yla da i birli i geli tirebilir. Tarih dersini veren ö retmenler konuları i lerken ona yakı n olan dersleri veren ö retmenlerle ili ki kurarak birlikteki çalı malarda korelasyon yapabilirler. Ö retmenler araları nda birlikte ö rencilerle serbest etkinlikler, gezi ve ziyaretler esnası nda konular bakı mı nda i birlik yapabilirler. Tarih dersinin okulları n kendileri getirecek olan programları yla da i birlik yapma imkanı vardır. Okulun getirmi oldu u programlar tarih dersinin programları daha da geni lete bilinir.

ÖLÇME VE DE ERLEND RME

Ö retme-ö renme sürecinde ö rencilerin davranı ları nda istendik yönde de i melerin olup olmadı ı , ölçme ve de erlendirme ile belirlenebilir. Bunun yanı sıra ö encilerin e itim gereksinmelerinin saptanması ile ö retme-ö renme sürecinin belirlenmesinde de ölçme ve de erlendirmeye gerek duyulur.

Ölçme, belli bir nesnenin ya da nesnelerin belli bir özelliğe sahip olup olmadığını gözlenerek sonuçları n sayı larla ya da ba ka sembollerle gösterilmesidir. De erlendirme ise, ölçme sonuçları nı bir ölçütle kar ıla tılarak bir karara ula maktır. E itimde farklı amaçlarla de erlendirmeye ba vurulabilir. Tarih dersinde de bu ba lamda: ö retim programı nı de erlendirme, ihtiyaç saptama, ö rencilerin hazır olu durumları nı saptama, ö renme eksiklerini belirleme ve düzey belirleme amacı ile de erledirmeler yapı labilir.

Ö retme-ö renme sürecinde ö rencilere kazandı rı lacak olan davranı lar; bili sel, duyu sal ve devinimsel davranı larolu turmaktadı r. Bu bakı mdan, ö retme-ö renme sürecindeki ölçme ve de erlendirme etkinliklerinin bu üç davranı alanı ndaki ö renmeleri de içermesi gerekir.

Ölçme, de erlendirmenin bir ö esidir ve de erlendirme için gerekli olan gözlem sonuçları nı n elde edilmesi i dir. Ölçme, özelliklerin veya niteliklerin sayı ve sembollerle e lenmesi olarak da tanı mlanır. E itimde kullanılan ölçme araçları unları dır:

1. Yazılı sınavlar (Yazılı yoklamalar): Soruları n yazılı olarak verildi i, ö rencilerin yazarak cevaplandı rılmaları istendi i, genel olarak az sayı da sorunun soruldu u sınavlara yazılı yoklamalar denir.
2. Kısa cevaplı testler: Bir kelime, bir rakam veya en fazla bir cümle ile cevaplandı rılabilecek sorulardan olu an ölçme araçları na, kısa cevaplı testler denir.
3. Çoktan seçmeli testler: Bir sorunun cevabı nı n, verilen birtakı m seçenekler arasından seçilerek verilmesi gerektiren sorulara seçmeli soru; seçmeli sorulardan olu an bir ölçme aracı na da seçmeli test denir. Seçenek sayı sı iki ise böyle seçmeli testlere do ru-yanlı testleri, ikiden çok ise çoktan seçmeli test adı verilir.
4. Sözlü sınavlar: Soruları sözlü olarak sorulup sözlü olarak cevaplandı rılması istenen sınavlara, sözlü sınavlar veya sözlü yoklamalar denir.
5. Ödev ve projeler: Bir konu hakkı nda derinlenmesine inceleme yapı lma amacı yla verilen soru veya sorulara ödev veya proje adı verilir. Ödev ve proje bireysel olabilece i gibi birden çok ö rencinin birlikte yapacakları bir çalı ma da olabilir.

Tarih dersinde ö rencilerin duyu sal ve psikomotor alan davranı ları nı n ölçülmesinde de ölçme ve de erlendirme yapı lı r.

Ö RET MARAÇLARI

Ö renme-ö retme etkinliklerinde, ö renmeyi büyük ölçüde kolaylaştıran araç-gereçlerin, özellikle ilkö retim okulları ndaki öğrencilerimizin etkili ve kalıcı öğrenmelerinde önemli rolü vardı r. Örne in Tarih derslerinde birçok soyut konunun somut duruma getirilmesinde öğrenme araç-gereçlerinden yararlanmak kaçınılmazdır.

Tarih dersinde en sık kullanabilecek birkaç araç-gereç arasında resimler, haritalar ve levhalar, zaman ve tarih çizitleri, video kasetler, CD'ler, flim çizitleri, duvar resimleri, diya pozitifler, albümler, tepegöz, episkop, teyp ve ses bantları , televizyon ve video, bilgisayar sayılabilir.

KAYNAKÇA

1. Ak in Sina, Türkiye Tarihi, Cilt 1-4, Cem yayı nevi, İstanbul,1990.
2. Cemil Öztürk-Dursun Dilek (Editörler), Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğ retimi, Pegem Yayınları , Ankara, 2003
3. İlkö retim Sosyal Bilgiler 4, 5, 6, MEB Yayını , İstanbul 1999.
4. Ivan Bojiç..., Istorija Jugoslavije, Prosveta 1973.
5. Mufassal Osmanlı Tarihi, 1-6 ciltler, İstanbul 1963.
6. Noel Malcolm, Kosova Nje Historie Shkurter, Prishtine-Tiran 2001.
7. Niyazi Ak it, Milli Tarih I.II. İstanbul 1995.
8. Osmanlı Tarihi, Liseler için, MEB Yayını , İstanbul, 2001.
9. Sevim Ali, Yücel Ya ar, Türkiye Tarihi, Cilt 1-4, Ankara, 1989.
10. Sönmez Veysel, Sosyal Bilgiler Öğ retimi, Ankara: Pegem yayı nları , 1996.
11. Tarih, Lise 1, 2, MEB Yayını , Ankara 1993.
12. Uzunçar ilisi mail Hakkı , Osmanlı Tarihi, Cilt 1-4, TTK,1988

İNTERNET – KAYNAKÇA

1. www.meb.gov.tr
2. www.ttk.gov.tr
3. www.tarihvakfi.org.tr
4. www.iskenderiye.com
5. www.pegema.com.tr